

Hallituksen esitys Eduskunnalle arvopaperien lainaussopimusten ja takaisinostosopimusten verotusta koskevaksi lainsäädännöksi

ESITYKSEN PÄÄASIAALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan tuloverolainsäädäntöön otettavaksi säännökset arvopaperien lainaussopimukseen ja takaisinostosopimukseen perustuvan arvopaperiluovutuksen verotuksesta sekä osakkeita koskevan sopimuksen voimassaoloaikana erääntyneen osingon sijaan maksetun sijaisosingon verotuksesta.

Tavoitteena on parantaa arvopaperien takaisinosto- ja lainaustoiminnan edellytyksiä luomalla arvopapereita myytäväksi tai lainattavaksi tarjoaville mahdollisuus osallistua toimintaan ilman arvopaperien arvonnousun realisoinnista aiheutuvia verkostannuksia sekä turvata sopimuksen kohteena olevalle osakkeelle jaetun osingon yhdenkertainen verotus.

Linaussopimuksen tai takaisinostosopimuksen täyttämiseksi tapahtuvaa arvopaperin luovutusta sopimuspuolten välillä ei pidettäisi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain mukaan verotettavan varsinaisen omistajan verotuksessa luovutuksena. Toimenpiteestä ei syntyisi luovutusvoittoa tai -tappiota, ja arvopaperit säilyisivät varsinaisen omistajan varoina hankintamenon muuttumatta. Ehdotetut säännökset merkitsisivät poikkeusta

luovutusvoittojen yleisestä verokohtelusta ja niiden soveltaminen edellyttäisi muun ohessa sitä, että viranomaisen on vahvistanut sopimusehdot ja että sopimus selvitetään selvitysyhteisössä.

Korvaukseen, jonka sopimuksen kohteena olevien osakkeiden varsinainen omistaja saa sopimuksen voimassa ollessa erääntyneen osingon sijaan, sovellettaisiin osingon verotusta koskevia säännöksiä sekä maksajan että saajan verotuksessa. Sijaisosingon saajalla olisi sen perusteella oikeus yhtiöveron hyvitykseen. Maksajan verotuksessa sijaisosinko otettaisiin huomioon tuloveron vähimmäismäärää laskettaessa, eikä se olisi vähennyskelpoinen meno. Rajoitetusti verovelvollisen saama sijaisosinko olisi lähdeveron alainen normaalin osingon tapaan.

Esitykseen sisältyvät ehdotukset laeiksi tuloverolain, elinkeinotulon verottamisesta annetun lain, rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain, yhtiöveron hyvityksestä annetun lain ja verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

Takaisinostosopimus ja lainaussopimus

Arvopaperien takaisinostosopimuksella eli reposopimuksella (eng. repurchase agreement) ostaja ja myyjä arvopaperien myynnin lisäksi samalla sopivat kumpaakin osapuolta

velvoittavasti siitä, että sovitun ajan kuluttua ostaja myy ostamansa määrän samanlaisia arvopapereita takaisin alkuperäiselle myyjälle. Ensimmäisen luovutuksen yhteydessä määrätään kiinteä takaisinostohinta. Ostaja saa arvopapereihin täyden omistusoikeuden ja voi käyttää kaikkia niihin liittyviä hallinnoimisoikeuksia sekä luovuttaa arvopaperit edelleen. Yleensä ensimmäinen kauppahinta vastaa arvopapereihin sitoutunutta pääomaa

ja takaisinostohinta on korkeampi. Hintaero on korvaus ostajalle siitä, että myyjä saa rahamäärän käyttöönsä sopimuksen ajaksi.

Linaussopimuksella arvopaperien omistaja luovuttaa tilapäisesti korvausta vastaan arvopapereitaan niitä väliaikaisesti tarvitsevalle. Lisäksi lainaksiantaja saa yleensä korvauksen laina-aikana arvopapereille kertyneestä tuotosta. Korvausta arvopaperien pääoma-arvosta ei suoriteta, kuten takaisinostosopimuksessa. Lainaksiottaja sitoutuu palauttamaan samanlaiset arvopaperit lainaksiantajalle laina-ajan päätyttyä. Lainaksiottaja saa rajoittamattoman omistusoikeuden arvopapereihin ja voi esimerkiksi luovuttaa arvopaperit edelleen. Velvoitteen vakuudeksi lainaksiottaja panttaa yleensä muuta omaisuuttaan, esimerkiksi muita arvopapereita tai käteistä rahaa. Jos lainaksiottaja luovuttaa rahavakuuden lainaksiantajalle, lainaussopimus vastaa taloudellisesti reposopimusta. Arvopaperien lainaussopimusta voidaan velvoiteoikeudellisesti luonnehtia tavaraovelaksi, jossa velallinen saa luottoa tietyn suuruisena arvopaperimääränä.

Sopimusten käyttötarkoitus

Osapuolten motiivit takaisinosto- ja lainaussopimusten tekemiseen ovat erilaisia.

Takaisinostosopimukset tarjoavat ensinnäkin rahoituskeinon sekä arvopaperimarkkinoilla aktiivisesti toimiville osapuolille että pitkäaikaisia arvopaperisijoituksia hallitseville. Markkinatakaaja tai arvopaperinvälittäjä voi rahoittaa arvopaperisalkkuaan myymällä siitä arvopapereita takaisinostosopimuksin. Yritykset ja yhteisöt voivat tyydyttää lyhytaikaista rahoitustarvettaan myymällä pitkäaikaisiksi sijoituksiksi tarkoitettuja arvopapereitaan takaisinostosopimuksin. Tällainen takaisinostosopimus vastaa rahaluottosopimusta, jonka vakuudeksi luotonottaja antaa arvopapereita.

Takaisinostosopimuksia voidaan myös käyttää lyhyt- ja pitkäaikaisten lainojen korkoeron hyödyntämiseen perustuvassa sijoitusstrategiassa rahoittamalla pitkäaikaisia velkakirjasijoituksia korkotasoltaan alhaisemmalla reporahoituksella. Ulkomaan valuutan määräisiin velkakirjoihin sijoittavat voivat käyttää takaisinostosopimusta valuuttakurssiriskiltä suojautumiseen myymällä velkakirjat takaisinostosopimuksilla samassa valuutassa, jolloin syntyvä velka kattaa alku-

peräiseen sijoitukseen liittyvän valuuttakurssiriskin.

Takaisinostosopimuksessa ostajan motiivina on yleensä lisätuoton hankkiminen. Esimerkiksi yritykset voivat takaisinostosopimuksia käyttämällä sijoittaa kassaylijäämiin.

Takaisinostosopimuksia käytetään myös pankkien keskinäisessä sekä pankkien ja Suomen Pankin välisessä rahamarkkinakaupassa. Keskuspankit käyttävät reposopimuksia rahapolitiikan välineinä.

Sekä takaisinostosopimuksia että lainaussopimuksia voidaan lisäksi käyttää arvopaperikaupasta johtuvien toimitusvelvollisuuksien varmistamiseksi. Jos myyjä ei ylimyynnin johdosta tai muusta syystä voi toimittaa arvopapereita sitoumuksensa mukaisesti, hän voi hankkia korvaavat arvopaperit takaisinosto- tai lainaussopimuksella ja välttää toimitushäiriön. Arvopaperien ylimyynti voi olla myös tietoista. Sijoittaja, jolla on näkemys tietyn arvopaperin kurssin laskusta, voi myydä lainaksi ottamaan arvopapereita ja hankkia korvaavat arvopaperit alempaan hintaan kurssilaskun toteuduttua.

Lainaksiantajan motiivina on hankkia sijoitukselleen lisätuottoa, joka voi tasoltaan olla esimerkiksi arvopaperien markkina-arvolle laskettua 1 prosentin vuotuista tuottoa vastaava määrä.

Suomen rahoitusmarkkinoilla takaisinostojen lainaussopimusten käyttö on kansainväliseen tapaan eriytynyt siten, että takaisinostosopimukset ovat yleisimpiä raha- ja velkakirjamarkkinoilla, lainaussopimukset sen sijaan ovat tyypillisesti osakemarkkinoilla käytettäviä välineitä. Suurin osa velkakirjoilla käytävästä repokaupasta koskee valtion viitelainoja. Osa niistä selvitetään Suomen Arvopaperikeskus Oy:ssä (*Arvopaperikeskus*).

Enin osa Suomessa harjoitetusta arvopaperien lainaustoiminnasta tapahtuneen SOM Oy:ssä LEX-osakelainaussopimuksilla käytävässä kaupassa. LEX-osakelainaussopimukset ovat kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetun lain (772/1988) 3 luvun 1 §:ssä tarkoitettuja optioyhteisön säännöissä määriteltyjä vakioituja johdannaisopimuksia. Osakelainat muodostuvat teknisesti kahdesta nollahintaisesta termiinistä, joista ensimmäinen päättyy heti ja johtaa arvopaperin lainaksi antamiseen. SOM Oy asettuu selvitysosapuoleksi siten, että lainaksianto tapahtuu aina SOM Oy:lle ja vastaa-

vasti lainaksi ottaminen samanaikaisesti SOM Oy:ltä. Lainaksiottaja ja -antaja ovat siten toisilleen tuntemattomat. Lainaksiottaja on velvollinen palauttamaan sopimuksen voimassaoloaikana mahdollisesti erääntyneen osingon. Sopimusten kohde-etuutena on 100 kappaletta säännöissä määriteltyä samanlaisia arvo-osuusmuotoista osaketta. Sopimus aika on enintään yhdeksän kuukautta. Kaupankäynti tapahtuu SOM Oy:n ylläpitämässä puhelinkaupankäyntijärjestelmässä, jossa lainaksiottajien välittäjät antavat tarjouksia SOM Oy:n meklareille. Tarjouksia tehdään preemion suuruudesta, joka määräytyy kyynnän ja tarjonnan mukaan.

Verotus ja kirjanpito

Ainoat takaisinosto- tai lainaussopimuksia nimenomaisesti koskevat verosäännökset sisältyvät vuoden 1996 alusta voimaan tulleen leimaverolain (662/1943) 47 b §:ään, jossa säädetään eräitä joukkovelkakirjalainoja koskevien takaisinostosopimusten leimaverottomuudesta. Takaisinosto- tai lainaussopimusten tulovero-kohtelu perustuu sen sijaan lain yleisten säännösten tulkintaan.

Linaussopimuksen verokohtelusta on olemassa korkeimman hallinto-oikeuden julkaisemat ratkaisu vuodelta 1996 (KHO 1996:1266). Osakelinaussopimusta koskevan päätöksen mukaan lainaksiantoa oli käsiteltävä verotuksessa luovutuksena. Osakkeiden veronalaisena luovutushintana oli pidettävä osakkeiden käypää arvoa luovutushetkellä. Lainaksiantajalle syntyi osakkeiden käyvän arvon suuruinen saaminen. Kun osakkeet palautettiin lainaksiantajalle, hänelle katsottiin muodostuvan uusi saanto. Palautettujen osakkeiden hankintamenona pidettiin lainaushetkellä syntyneen saamisen arvoa. Lainaksiottajan verotuksessa lainattujen osakkeiden hankintamenona oli pidettävä niiden käypää arvoa lainaksiottohetkellä. Tätä samaa käypää arvoa pidettiin lainaksiottajan veronalaisena luovutushintana hänen palauttaessaan osakkeet lainaksiantajalle. Lainaksiottajan luovuttaessa lainausaikana osakkeet kolmannelle hänen veronalaista tuloaan oli osakkeiden luovutushinta. Lainaksiottajan hankkiessa palauttamista varten luovutettuja osakkeita vastaavat osakkeet näiden osakkeiden hankinnasta johtunut meno oli verotuksessa vähennyskelpoinen han-

kintameno. Lainauksesta maksettava korvaus oli lainaksiantajan verotuksessa veronalaista tuloa ja lainaksiottajan verotuksessa vähennyskelpoista menoa.

Linaussopimusten kirjanpidollinen käsitteily poikkeaa niiden verokohtelusta. Kirjanpitolautakunnan lausunnon 1345/1995 mukaan lainaksi annetut osakkeet säilyvät laina-ajan lainaksiantajan taseessa. Tilinpäätöksessä lainassa olevat osakkeet arvostetaan lain kyseistä omaisuuslajia koskevien säännösten mukaan. Lainaksiantajan saama preemio ja vastike jaksotetaan tilinpäätöksessä suoriteperiaatteen mukaan muuksi rahoitustuotoksi. Jos lainaksiottaja ei pysty palauttamaan osakkeita ja jos lainaksiantaja saa vakuuden realisoinnin seurauksena osakkeiden sijasta muuta vastiketta, realisoituu lainanantajalle poistamattoman hankintamenon ja tämän muun vastikkeen erotuksen suuruinen myyntivoitto tai -tappio. Lainaksiottaja ei merkitse lainamia osakkeita kirjanpitoonsa. Lainaksiottajan myydessä osakkeet kolmannelle merkitään myyntihinta sen taseeseen lyhytaikaiseksi velaksi lainaksiantajalle. Lainaksiottajan ostaessa markkinoilta osakkeet lainaksiantajalle palautusta varten realisoituu lainaksiottajalle myyntihinnan ja uusien osakkeiden ostohinnan erotuksen suuruinen myyntivoitto tai -tappio. Jos lainaksiottaja ei pysty hankkimaan palautukseen tarvittavia osakkeita, kirjataan tästä aiheutuvista menoista pakollinen varaus. Lainaksiottajan maksama preemio ja vastike jaksotetaan lainaksiottajan tuloslaskelmaan suoriteperiaatteen mukaan.

Takaisinostosopimusten tulovero-kohtelusta ei ole oikeuskäytäntöä ainakaan korkeimman hallinto-oikeuden tasolta. Arvopaperilainauksen verotusta koskeva korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu huomioon ottaen on kuitenkin ilmeistä, että takaisinostosopimus olisi katsottava verotuksessa kahdeksi luovutus-oikeustoimeksi.

Kirjanpitolautakunnan lausunnon 1377/1996 mukaan takaisinostosopimuksen käsittely tavanomaisena arvopaperikauppana on hyvän kirjanpitotavan mukaista, mutta lautakunta kuitenkin suosittelee, että reposopimus kirjattaisiin ensisijaisesti rahan lainaksiantona. Ostaja kirjaa saamisen myyjältä ja myyjä pitää arvopaperit taseessaan, mutta ilmoittaa ne pantteina liitetiedoissa. Arvopaperien osto- ja myyntihinnan erotus jaksotetaan korkona molempien kirjanpidoissa sopimuksen voimassaoloajalle.

2. Uudistuksen tarve

2.1. Arvopaperikaupan ja selvitystoiminnan tehostaminen

Arvopaperimarkkinalainsäädännön viime aikojen uudistusten painopistealueita ovat olleet arvopaperimarkkinoiden toimintaedellytysten parantaminen ja kauppaselvityksen tehostaminen.

Loppuvuodesta 1995 päätettiin perustaa Suomen Arvopaperikeskus Oy toimimaan Suomen kansallisena arvopaperikeskuksena. Keskukseen on tarkoitus tarjota valtiolle, keskuspankille ja markkinaosapuolille keskitetysti arvo-osuuksien käsittelyn ja kauppaselvityksen peruspalvelut. Toiminnan aloittamiseksi muutettiin kuluvan vuoden alusta arvo-osuusjärjestelmästä annettua lakia (826/1991), jonka 3 lukuun otettiin Arvopaperikeskusta koskevat keskeiset säännökset, sekä neljää muuta lakia. Tarkoituksena on ollut luoda Arvopaperikeskuksesta kustannustehokas, turvallinen ja kansainvälisesti kilpailukykyinen arvo-osuuksien kirjaamiskeskus ja selvitysyhteisö. Toimenpiteillä on tarkoitus varmistaa edellytykset kansallisesti yhtenäisten, likvidien ja avoimien osake- ja korkomarkkinoiden syntymiselle.

Kuluvan vuoden lokakuun 31 päivänä hallitus antoi eduskunnalle esityksen arvopaperien selvitystoimintaa koskevaiksi lainsäädännöksi. Ehdotetulla sääntelyllä pyritään tehostamaan ja parantamaan arvopaperimarkkinoiden toimintaa. Päämääränä on arvopaperimarkkinoiden toimintaedellytysten turvaaminen ja parantaminen jatkuvasti muuttuvassa ja kansainvälistyvässä toimintaympäristössä. Yhtenä keinona tähän luotaisiin lainsäädännölliset edellytykset lainaus- ja repotoimintaan.

Arvopaperimarkkinalakiin otettaisiin erityissäännöksiä arvopaperien takaisinosto- ja lainaussopimuksista. Laissa määriteltäisiin muun ohessa se, miten arvopaperinvälittäjien asiakkaiden arvopapereita voidaan käyttää tällaisissa sopimuksissa. Lainaus- ja takaisinostosopimusten selvitystä voisi harjoittaa vain toimiluvan saanut selvitysyhteisö. Sääntely ei koskisi LEX-osakelainausta, joka kuuluu kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetun lain piiriin.

Mahdollisuus repo- ja lainaustoimintaan parantaa sellaisten osapuolten asemaa, jotka ovat tavalla tai toisella sitoutuneet kaupankäyntiin ja arvopaperien toimitukseen. Mo-

net markkinaosapuolet ja selvityskeskukset tarvitsevat takaisinosto- ja lainaussopimuksia riskienhallinnan takia. Mahdollisuus hankkia arvopapereita väliaikaisesti on tärkeää varsinkin markkinatakaajille. Markkinatakaus ja selvitystoiminta aiheuttavat pienempiä riskejä, jos käytettävissä on mahdollisuus tarvittaessa nopeasti hankkia markkinoilta arvopapereita markkinatakausvelvoitteen täyttämiseksi. Jos markkinoilla voidaan lainata arvopapereita, vähenevät myös ylimyyntistä johtuvat riskit. Mahdollisuus lainata sellaisiakin arvopapereita, joita yleensä on vain rajoitusti, parantaa markkinoiden likviditeettiä ja vähentää markkinahäiriöiden vaaraa. Kun arvopaperikauppoja voidaan takaisinosto- ja lainaussopimusten turvin tehdä enemmän, tehostuu hinnanmuodostus markkinoilla. Markkinaosapuolet voivat myös tehokkaammin hyötyä näkemyksestään, kun ylimyynti ei johda osapuolia välittömästi vaikeuksiin. Mahdollisuus takaisinosto- ja lainaussopimukseen voi siten lisätä vaihdantaa arvopaperimarkkinoilla.

Toimivilla repo- ja osakelainausmarkkinoilla on merkitystä myös liikkeeseenlaskijoiden kannalta. Mahdollisuus takaisinosto- ja lainaussopimukseen parantaa uusien arvopaperien liikkeeseenlaskumahdollisuuksia ja alentaa varainhankintakustannuksia.

Leimaverolakiin lisättiin vuoden 1996 alusta uusi 47 b §, jossa säädetään yli vuoden mittaisia joukkovelkakirjoja ja eräitä alle vuoden mittaisia rahamarkkinavelkakirjoja koskevien takaisinostosopimusten leimaverovapaudesta. Lainmuutoksen tarkoituksena oli poistaa pääomamarkkinoiden toiminnan kannalta tärkeiden reposopimusten leimaverokohtelua koskeva tulkintaepävarmuus. Lainmuutosta ehdotti työryhmä, jonka tehtävänä oli selvittää valtion joukkovelkakirjoja koskevien lainaus- ja repomarkkinoiden kehittämiseen liittyvien leimaverongelmien poistamistarpeet ja -mahdollisuudet sekä selvittää lainaus- ja reposopimusten tuloverotukseen liittyvät ongelmat valtion velkakirjojen jälkimarkkinoiden kehittämisen näkökulmasta. Työryhmä ei kuitenkaan tehnyt ehdotuksia tuloverotuksesta muun ohessa sen johdosta, että edellä mainittua osakelainausta koskevaa keskusverolautakunnan ennakkotietoa koskeva valitus oli tuolloin vielä vireillä korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

On käynyt ilmeiseksi, että arvopaperimarkkinalainsäädännön toteutetut ja ehdotettavat muutokset sekä mainittu leimaverolain muu-

tos eivät yksin ole riittäviä toimenpiteitä repo- ja lainaustoiminnan edistämiseksi. Takaisinosto- ja lainaussopimuksen yhteydessä tapahtuva arvopaperin arvonnousun tuloutuminen tuloverotuksessa on alalla toimivien näkemysten mukaan tärkeimpiä syitä siihen, että sijoittajat eivät edelleenkaan ole toivottulla tavalla osallistuneet repo- ja lainaustointaan. Varsinkin suurten institutionaalisten sijoittajien osallistuminen olisi tärkeää, jotta käytettävissä olisi riittävästi materiaalia toimivien markkinoiden syntymiselle.

2.2. Yhdenkertaisen verotuksen toteutuminen osakelainauksessa

Oikeuskäytännössä ei ole ratkaistu sitä, kenen tuloksi takaisinosto- tai lainaussopimuksen voimassa ollessa arvopaperille erääntynyt osinko ja siihen liittyvä hyvitys katsotaan. Verotuksessa LEX-osakelainaus katsotaan kahdeksi luovutus oikeustoimeksi. Vallitsevan käsityksen mukaan tuollaisen lainaussopimuksen kohteena olevalle osakkeelle maksettu osinko ja siihen liittyvä hyvitys kuuluvat lainaksiottajalle. Korvaus, jonka lainaksiottaja suorittaa lainaksiantajalle sopimusaikana erääntyneestä osingosta, on niin ikään vallitsevan käsityksen mukaan maksajan vähennyskelpoista menoa. Edellä sanottu koskee tilannetta, jossa verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995) 28 §:n veron kiertämistä koskevat säännökset eivät tule sovellettaviksi. Siitä, minkälaisissa olosuhteissa kuvatus tyypilliseen järjestelyyn mainittu 28 § voi tulla sovellettavaksi, ei ole oikeuskäytäntöä.

Lainaksiottajan oikeus osinkoon liittyvään yhtiöveron hyvitykseen ja lainaksiantajalle maksetun korvauksen vähennyskelpoisuus johtavat tietyissä tilanteissa siihen, että yhtiöveron hyvityksestä annetun lain (1232/1988) tarkoituksena oleva jaettuun voittoon kohdistuva yhdenkertainen verotus ei toteudu.

Hyvitysjärjestelmässä jaettuun voittoon kohdistuva kahdenkertainen verotus on poistettu myöntämällä osakkaalle tämän saaman osingon perusteella määräytyvä hyvitys yhtiön maksamasta verosta. Jos tulo on saajalleen verovapaata, eli kahdenkertaista verotusta ei ole, hyvitystä lain 2 §:n mukaan ei myönnetä. Esimerkiksi verovapaat ja ulkomaiset yhteisöt eivät ole oikeutettuja hyvitykseen. Arvopaperilainauksella tai takaisinostosopimuksella tuollainen yhteisö voi kui-

tenkin luovuttaa omistamansa osakkeet osingonmaksun ajaksi hyvitykseen oikeutetulle taholle. Osakkeet väliaikaisesti haltuunsa saanut lainaksiottaja nostaa tällöin osingon hyvityksineen ja maksaa varsinaiselle omistajalle korvauksen tämän menettämän osinkotulon sijaan sekä ainakin osittaisen korvauksen saamansa yhtiöveron hyvityksen johdosta. Kun lainaksiottajan maksama korvaus on lähtökohtaisesti hänen verotuksessaan vähennyskelpoista menoa, lopputuloksena on, että osinkoa jakavan yhtiön vero on kokonaan hyvitetty lainaksiottajalle ilman, että lainaksiottajan tai osakkeiden varsinaisen omistajan verotettava tulo samalla vastaavasti lisääntyisi. Yhtiöveron hyvitysjärjestelmällä tavoiteltu jaettuun osinkoon kohdistuva yhdenkertainenkaan verotus ei näin ollen toteudu. Osakelainauksen sijasta järjestelyssä voidaan käyttää esimerkiksi takaisinostosopimusta.

Lainauksesta hyötyvät verovelvolliset, jotka eivät ole oikeutettuja yhtiöveron hyvitykseen tai eivät voi sitä verotuksessaan hyödyntää.

Esimerkki:

Verovapaa yhteisö A omistaa X Oy:n osakkeita, jotka oikeuttavat 100 000 markan osinkoon. Osinko on nostettavissa 1.5. A:n saamana osinko olisi verovapaata, mutta A ei toisaalta olisi oikeutettu osinkoon liittyvään yhtiöveron hyvitykseen.

Osingon nostamisen sijasta A päättää lainata osakkeensa B Oy:lle 30.4. ja 1.6. väliseksi ajaksi, koska B on luvannut maksaa A:lle lainauksesta 20 000 markkaa preemiona sekä 100 000 markkaa korvauksena sopimuksen voimassaoloaikana nostamastaan osingosta. Lainauksen johdosta A saa 100 000 markan tulon sijasta 120 000 markkaa verovapaana.

B Oy:n veronalaista tuloa on sen nostama 100 000 markan käteisosinko sekä siihen liittyvä yhtiöveron hyvitys, 7/18 osingosta eli 38 889 markkaa. B:n vähennyskelpoista menoa on sen A:lle maksama 20 000 markan preemio ja 100 000 markan korvaus käteisosingosta. Operaatiossa B Oy:n verotettava tulo kasvaa siten käteisosingon ja hyvityksen yhteismäärällä vähennettynä preemion ja käteisosingosta maksetun korvauksen yhteismäärällä, eli 18 889 markalla. Siitä B Oy maksaa veroa 28 prosentin yhteisöverokannan mukaan 5 289 markkaa. Kun hyvi-

tys, 38 889 markkaa, luetaan verotuksessa B:n hyväksi ennakkoveron luonteisena suoritukseen, toimenpiteestä syntyy osapuolille 33 600 (38 889 markkaa - 5 289 markkaa) markan nettomääräinen hyöty, josta A:lle tulee 20 000 markkaa ja B:lle 13 600 markkaa. B Oy voi käyttää hyvityksestä käyttämättä jääneen 33 600 markkaa muiden verojensa suoritukseksi verovuonna tai seuraavien 10 verovuoden aikana.

Verohyödyn määrä riippuu B:n A:lle maksuman korvauksen määrästä. Verohyöty on suurimmillaan silloin, kun B suorittaa A:lle korvauksena netto-osingon määrän lisäksi yhtiöveron hyvitystä vastaavan määrän, jolloin B:lle ei jää toimenpiteestä verotettavaa tuloa. Verohyöty, joka tulee kokonaan A:lle, on tällöin koko hyvityksen määräinen eli 38 889 markkaa.

Veroetuja tuottava osakelainaus on selkeästi yhtiöveron hyvitysjärjestelmän tavoitteiden vastaista, vaikka osapuolten taloudelliset motiivit esimerkiksi LEX-osakelainaus-toiminnassa eivät perustuisikaan nimenomaisesti verohyödyn tavoitteluun. Voidaan pitää selvänä, että osa nykyisestä osakelainauksesta perustuu yksinomaan verotuksellisiin näkökohtiin.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1. Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on parantaa repo- ja lainaustoiminnan edellytyksiä luomalla arvopapereita myytäväksi tai lainattavaksi tarjoville mahdollisuus osallistua toimintaan ilman luovutusvoiton verotuksesta aiheutuvia verokustannuksia.

Lisäksi tavoitteena on turvata yhdenkertaisen verotuksen toteutuminen osakkeiden lainaus- ja repotoiminnassa.

3.2. Keskeiset ehdotukset

Takaisinostosopimukseen ja lainaussopimukseen perustuvan luovutuksen verotus

Esityksessä ehdotetaan, että tietyt edellytykset täyttävän takaisinosto- tai lainaussopimuksen toteuttamiseksi tapahtuvaa luovutusta ei pidettäisi varsinaisen omistajan vero-

tuksessa luovutuksena. Verokohtelu vastaisi siten sopimusten kirjanpidollista käsittelyä, joka perustuu toimenpiteen taloudelliseen luonteeseen.

Ehdotus merkitsisi sitä, että lainaussopimuksessa lainaksiantajana tai takaisinostosopimuksessa myyjänä olevalle ei aiheutuisi toimenpiteestä välittömiä veroseuraamuksia. Sopimuksen kohteena olevien arvopapereiden katsottaisiin tuloverotuksessa säilyvän kaikissa suhteissa hänen varoinaan hankintamennon muuttumatta. Lainaksiottajan ja takaisinostosopimuksessa ostajana olevan verotuksessa lainaksiottoa ja palautusta samoin kuin ostoa ja takaisinmyyntiä pidettäisiin sen sijaan luovutuksena edellä selostetusta korkeimman hallinto-oikeuden päätöksestä ilmenevin vaikutuksin.

Poikkeussäännöksen soveltaminen edellyttäisi tiettyjen edellytysten täyttymistä. Edellytykset koskevat muun ohessa sopimuksen kohteena olevien arvopapereiden laatua, sopimusehtojen viranomaishyväksyntää sekä sopimusten selvittämistapaa ja niiden tarkoituksena on kohdentaa verotuki arvopapereiden julkisen kaupankäynnin edistämisen kannalta perustellulla tavalla sekä turvata riittävät valvontamahdollisuudet.

Säännöksiä sovellettaisiin vain elinkeinotulon verottamisesta annetun lain mukaan verotettaviin. Ehdoton valtaosa lainaus- tai repotoiminnasta tulisi ilmeisesti kuulumaan elinkeinoverotuksen piiriin elinkeinonharjoittajien lainatessa tai ostaessa liiketoimiensa varten arvopapereita tai luovuttaessa arvopapereita salkustaan saadakseen lisätuottoa.

Lainatuille osakkeille erääntyneen osingon verotus

Ratkaisuvaihtoehdoista

Osakkeita koskevaan lainaus- ja repotoimintaan yhtiöveron hyvitysjärjestelmän kannalta liittyvät ongelmat johtuvat pohjimmiltaan siitä, että osinkotuloa verotetaan eri verovelvollisten saamana eri tavoin. Lainaussopimuksella osinko ja hyvitys voivat ohjautua taholle, joka voi hyödyntää hyvityksen varsinaista omistajaa tehokkaammin. Varsinainen omistaja, joka ei olisi oikeutettu hyvitykseen, saa saamatta jääneestä osingosta ja hyvityksestä rahakorvauksen lainaksiottajalta. Kun rahakorvaus on lähtökohtaisesti katsot-

tava maksajalle vähennyskelpoiseksi menoksi, vaikka suoritus ei ole saajalleen veronalaista tuloa, hyvitysjärjestelmän tavoitteena oleva yhdenkertainen verotus jää toteutumatta.

Ongelma voitaisiin pyrkiä ratkaisemaan usealla eri keinolla. Ensinnäkin voitaisiin puuttua lainaksiottajan oikeuteen saada yhtiöveron hyvitys silloin, kun lainaksiantajana on yhteisö, joka ei itse olisi oikeutettu yhtiöveron hyvitykseen. Vaihtoehdon ongelmana on, että se edellyttää, että osapuolet tuntevat toistensa verotuksellisen aseman. Lainaksiottajan oikeuden saada hyvitys ei voida ajatella riippuvan hänelle mahdollisesti tuntemattomaksi jäävän lainaksiantajan verotuksellisesta asemasta. Esimerkiksi LEX-osakelainauksessa lainaksiottaja ja lainaksisaaja eivät välttämättä tunne toisiaan, vaan SOM Oy asettuu kummankin sopimuspuoleksi. Myöskään Arvopaperikeskuksen lainaustoiminnassa osapuolet eivät välttämättä tunne toisiaan. Arvopaperikeskus saattaa tulevaisuudessa siirtyä niin sanottuun automaattilainaukseen, jossa selvitystietojärjestelmä, havaittuaan asetetut ehdot täyttävän viivästymisen arvopaperien toimituksessa, lainaa automaattisesti tilalle tarvittavat arvopaperit. Tällaistaikaan selvitysympäristöä ajatellen osapuolen verokohtelun riippuminen toisen osapuolen verokohtelusta ei voi tulla kysymykseen.

Valittavan sääntelyn tulee edellä esitetyistä syistä soveltua lainaustoimintaan, jossa osapuolet ovat toisilleen tuntemattomat, mikä rajoittaa käytettävissä olevien vaihtoehtojen määrää.

Arvopaperilainaukseen liittyviä vero-ongelmia ja kansallisia ratkaisuja niiden poistamiseksi on usean vuoden ajan kartoitettu OECD:n piirissä. Vain verraten harvoissa maissa on olemassa erityissäännöksiä sopimusaikana erääntyneen osinko- tai korkotulon verottamisesta. Yhtiöveron hyvitysjärjestelmää soveltavia maita, joissa repo- ja lainaustoiminta toisaalta on hyvin kehittyntä, ovat lähinnä Ranska ja Iso-Britannia.

Ranskan lainsäädännössä osingonjaon ylittäviin sopimuksiin suhtaudutaan kielteisesti. Sopimuksiin, joiden kohteena oleville arvopapereille sopimusaikana erääntyy yhtiöveron hyvitykseen oikeuttavaa korkoa tai osinkoa, ei esimerkiksi sovelleta luovutusvoittojen verotusta koskevaa edullista verokohtelua, joka vastaa pitkälti tässä ehdotuksessa ehdotettua poikkeusta normaalista luovutusvoittojen verotuksesta. Myöskään Ranskan

kansallinen arvopaperikeskus SICOVAM ei selvitä tuollaisia sopimuksia. Osingonjaon ylittävät sopimukset ovat sinänsä sallittuja, mutta verokustannusten johdosta niitä ei juurikaan tehdä.

Iso-Britannian uusissa, kuluvan vuoden heinäkuun alusta voimaan tulleissa lainaus-sopimusten verotusta koskevissa säännöksissä lähtökohtana sopimusaikana erääntyvien osinkojen verotuksessa on läpivirtausperiaate. Korvausta, jonka lainaksiottaja maksaa lainaksiantajalle osingon sijaan, kohdellaan verotuksessa niin kuin lainaksiottajayhtiön jakamaa osinkoa. Sääntelyä sovelletaan paitsi lainaussopimuksissa, yleisesti muissakin tilanteissa, joissa osapuoli (*dividend manufacturer*) on sopimuksella tai muulla järjestelyllä, joka koskee osakkeiden luovutusta, velvoitettu suorittamaan toiselle osapuolelle osakkeille maksettua osinkoa vastaavan suorituksen (*manufactured dividend*).

Ehdotus

Ehdotus vastaa lähtökohdiltaan Iso-Britanniassa omaksuttua ratkaisua, joka turvaa yhdenkertaisen verotuksen toteutumisen ja soveltuu samalla hyvin selvitysympäristöön, jossa sopimuspuolet ovat toisilleen tuntemattomia.

Ehdotuksen mukaan suoritukseen, jonka lainaksiottaja suorittaa lainaksiantajalle korvauksena saamatta jääneestä osingosta, sovellettaisiin sekä maksajan että saajan verotuksessa osingon verokohtelua. Tuollaisesta korvauksesta käytettäisiin lainsäädännössä uutta nimitystä sijaisosinko.

Lainaksiottajan eli sijaisosingon maksajan verotukseen nähden ehdotus merkitsee sitä, että sijaisosinko olisi vähennyskelpoton meno jaetun osingon tavoin.

Sijaisosingon saajan verotuksessa olennaista olisi se, että saajalla olisi sijaisosingon perusteella oikeus yhtiöveron hyvitykseen samoin edellytyksin kuin hänellä olisi varsinaiseen osinkoon. Myös muissa suhteissa sijaisosinkoa kohdeltaisiin saajan verotuksessa niin kuin sitä osinkoa, jonka sijaan sijaisosinko on saatu.

Sopimusaikaisen osingon verotuksessa sovellettaisiin siten läpivirtausperiaatetta. Sijaisosingon saaja tulisi verotetuksi niin kuin hän olisi itse saanut lainatuille osakkeille maksetun osingon. Maksajalle osingon nostamiseen ja edelleen maksamiseen sijaisosin-

kona ei pääsääntöisesti liittyisi verovaikutuksia, koska nostettuun osinkoon liittyvä yhtiöveron hyvitys vastaisi osingosta menevää veroa, eikä maksettu sijaisosinko tuottaisi vähennysoikeutta. Läpivirtausperiaatteen soveltaminen sopimusaikaiseen osinkoon olisi sopuoinnussa luovutusvoittojen verotusta koskevan poikkeussääntelyn kanssa, joka lähtee siitä, että takaisinosto- tai lainaussopimukseen perustuvaa luovutusta ei pidetä varsinaisen omistajan verotuksessa luovutuksena.

Myös muun verovelvollisen kuin yhtiön maksama sijaisosinko olisi vähennyskelvoton. On kuitenkin varsin epätodennäköistä, että luonnolliset henkilöt usein esiintyisivät lainaus- tai takaisinostosopimuksissa sijaisosinkoa maksavana tahona. Lisäksi sopimukset tulisivat ilmeisesti vain harvoin koskemaan sellaisia osakkeita, joille maksettua osinkoa verotetaan luonnollisen henkilön ansiotulona. Pörssiosakkeille maksettu osinko on tuloverolain mukaan kokonaan pääomatulona ja OTC- tai meklarilistalla olevat yhtiöt mitoittavat käytännössä jakamansa osingon siten, että se katsotaan kokonaan pääomatuloksi.

Lainaksiottajalla ei olisi vähennysoikeutta lainaksiantajalle maksamansa netto-osingon määrästä silloinkaan, kun lainaksiottaja myy laina-aikana osakkeet ennen osingonjakoa kolmannelle ja lainaksiottajalle muodostuu verotettavaa myyntivoittoa. Jos netto-osinkoa vastaava määrä ei tässäkin tapauksessa olisi kokonaan vähennyskelvoton, yhdenkertainen verotus ei toteutuisi, jos osakkeiden ostajana on taho, jolla on oikeus yhtiöveron hyvitykseen. Verotulojen menetyksen kannalta sillä, myykö lainaksiottaja osakkeet edelleen vai nostaako hän itse osingon hyvityksineen, ei ole merkitystä. Osapuolten saama verohyöty vain jakaantuisi uudella tavalla kolmannen tahon osallistuessa operaatioon.

Takaisinosto- ja lainaussopimusten lisäksi arvopaperikaupassa, sijoitustoiminnassa tai muussa elinkeinoelämässä ei nykyisin ole yleisesti käytössä sopimusjärjestelyjä, joilla osinko-oikeus luovutettaisiin osingonmaksun ajankohdaksi toiselle. Koska sama taloudellinen lopputulos voidaan kuitenkin saavuttaa myös muunlaisia sopimusjärjestelyjä käyttäen, takaisinosto- ja lainaussopimusten lisäksi ehdotettua sääntelyä sovellettaisiin myös muun sopimuksen tai sopimuskokonaisuuden perusteella suoritettuun korvaukseen saamatta jääneestä osingosta, jos oikeus osinkoon

on sopimuksella määräajaksi tai toistaiseksi siirtynyt toiselle.

Ehdotettuja yhdenkertaisen verotuksen turvaamiseen tähtäviä ehdotuksia saatetaan arvostella sillä perusteella, että osakkeenomistaja, jolla ei ole oikeutta yhtiöveron hyvitykseen, voisi saada sen sijasta saman taloudellisen hyödyn myymällä osakkeet ennen osingonjakoa ja ostamalla vastaavat osakkeet edullisemmin osingonjaon jälkeen, jolloin hän saisi kauppahinnan erona ainakin osittaisen hyödyn myös osingonjakoon liittyvästä hyvityksestä. Käytännössä tuollaista menettelyä kuitenkin rajoittavat siihen liittyvät verotukselliset ja muut riskit, kustannukset ja käytännön hankaluudet. Esimerkiksi yleishyödyllinen säätiö ei voi rajoituksetta myydä ja ostaa osakkeita menettämättä verovapautaan. Osakkeiden myynti ja uusien osakkeiden hankkiminen osingonjaon jälkeen ei käytännössä ole osakelainaukselle aito vaihtoehto hyvityksen hyödyntämiseen, eivätkä menettelyn vaikutukset yhtiöveron tuottoon nykyisin liene mainittavat. Vaikutukset yhtiöveron tuottoon olisivat sen sijaan pitkällä tähtäimellä aivan toiset, jos suuriakin osakesalkkuja hallitsevilla passiivisilla omistajilla olisi hyvityksen hyödyntämiseen käytettävissään osakelainauksen tapainen, käytännössä riskitön vaihtoehto, johon liittyvät käytännön toimenpiteet lisäksi hoitaisi välittäjä asiakkaansa lukuun.

4. Esityksen vaikutukset

4.1. Luovutusvoittojen verotusta koskevat muutokset

Koska tarkoituksena on kannustaa sellaisia tahoja osallistumaan toimintaan lainaksiantajina tai myyjinä, jotka nykyisin luovutusvoitoveroseuraamusten johdosta eivät siihen osallistu, ehdotus ei tältä osin vähentäisi verotuloja nykyisestä. Toisaalta ehdotukset koskevat myös sitä osaa toiminnasta, jota nykyisin veroseuraamuksista huolimatta harjoitetaan. Käytettävissä ei ole luotettavia tietoja sen arviointiin, missä määrin luovutusvoiton verotusta koskevat säännökset näissä tilanteissa alentaisivat valtion verotuloja.

Ehdotuksella on monia myönteisiä vaikutuksia arvopaperimarkkinoiden ja muun ohessa valtion velanhoidon kustannusten kannalta.

4.2. Sijaisosinkojen verotusta koskevat ehdokset

Vaikutukset sopimuspuolten asemaan

Lainaksiantaja. Nykyjärjestelmässä verova- paalle yhteisölle osakkeiden lainaksianto on kannattavaa, jos se saa korvaukseksi netto- osingon ylittävän määrän. Veroa maksavan yhtiön olisi puolestaan saatava korvauksena netto-osingon lisäksi vähintään yhtiöveron hyvitystä vastaava määrä. Veroa maksavat yhtiöt eivät siten nykyjärjestelmässä voi lainaksiantajina kilpailla verovapaiden yhteisöjen kanssa osingonjaon ylittävillä lainasopimuksilla.

Ehdotus merkitsee, että lainaksiantajaa verotettaisiin sijaisosingosta niin kuin olisi verotettu siitä osingosta, jonka sijaan sijaisosinko on saatu. Jaksossa 2.2 esitetyn esimerkin mukaisessa asetelmassa verova- paan yhteisön saama 100 000 markan sijaisosinko olisi sille koko määrältään vero- vapaata tuloa, mutta verovapaana yhteisönä se ei olisi oikeutettu yhtiöveron hyvitykseen.

Jos lainaksiantaja on veroa maksava yhtiö, sen veronalaista tuloa olisi 100 000 markan sijaisosingon lisäksi yhtiöveron hyvitys 38 889 markkaa, eli yhteensä 138 889 markkaa, mistä menisi veroa 38 889 markkaa. Kun hyvitys luettaisiin yhtiön veron suorituksiksi ennakoveron luonteisena eränä, yhtiön nettotulo veron jälkeen olisi 100 000 markkaa kuten verovapaan yhtiönkin. Vero- kohtelu ei siten nykyiseen tapaan asettaisi verovapaata yhteisöä muuta yhteisöä parem- paan asemaan lainaksiantajana, vaan kumpi- kin voisi tehdä taloudellisesti samoin edelly- tyksin osakelaina- tai reposopimuksia. Erok- si jäisi se, että verovapaalle yhteisölle sijais- osingon määrän ylittävä korvaus olisi vero- vapaata tuloa niin kuin verovapaan yhteisön tulot yleensäkin ovat.

Lainaksiottaja. Lainaksiottajan sijaisosin- gon vähennyskeltottomuudesta puolestaan johtuu, että lainauksesta ei enää voisi auto- maattisesti seurata enimmillään yhtiöveron hyvityksen määräästä verohyötyä osapuolille, vaan lainaksiantajan saamaa hyötyä vastaisi lainaksiottajalle vastaavan määräinen kustan- nus. Jos osapuolet sopivat lainasta siten, että lainaksiottaja suorittaa lainaksiantajalle net- to-osingon määrän lisäksi esimerkiksi 5 000 markkaa, toimenpiteestä aiheutuu lainaksi ottajalle 5 000 markan määräinen meno, ja lainaksi antajalle vastaavan määräinen tulon

lisäys. Menon verovähennyskelpoisuuden ja tulon veronalaisuuden huomioon ottaen net- tovaikutus veron jälkeen olisi yleisesti vero- velvolliselle lainaksiottajalle tai -antajalle 3 600 markkaa.

Käytännössä lainaksiottajat yleensä luovut- tavat lainaksi ottamansa osakkeet edelleen. Verohyödyn poistuminen merkitsisi lisäkus- tannusta esimerkiksi markkinatakaajille, jot- ka toiminnassaan turvautuvat lainaussopi- muksiin. Vastaavasti heikkenisi sellaisen kaupankäynnin kannattavuus, jossa arvopa- perikauppaa omaan lukuunsa harjoittava ot- taa osakkeita lainaksi myydäkseen ne edel- leen ennen odottamaansa kurssilaskua.

Vaikutukset valtion verotuloihin

Sijaisosinkojen verotusta koskevien sään- nösten vaikutus olisi selvästi verotuloja tur- vaava.

Valtaosa osakelainauksesta tapahtuu nykyi- sin SOM Oy:n kautta. Ajalla 1.2.1997—16.10.1997 lainattiin yhteensä 2 840 miljoonan markan arvosta osakkeita. Siitä 43 prosenttia tapahtui osingonjaon ajankohdan ylittävillä sopimuksilla. Laina- tuille osakkeille maksettiin osinkoa yhteensä 19,6 miljoonaa markkaa, mikä vastaa 7,6 miljoonan markan yhtiöveron hyvitystä. Jos oletetaan, että lainaksi antajana on aina ve- rovapaa tai ulkomainen yhteisö, osingon saa- jana aina yhtiö, joka voi täysin hyödyntää lainaukseen liittyvät verohyödyt, ja lainauk- sesta maksettu preemio keskimäärin 0,2 pro- senttia kohteena olevien osakkeiden arvosta, toiminnasta aiheutui kyseisenä aikana vero- tulojen menetystä runsaat 6 miljoonaa mark- kaa.

Koska lainaustoiminta on vuosittain vilkas- tunut, on mahdollista, että ilman lainmuutos- ta verotulojen menetykset vuositasolla tule- vina vuosina moninkertaisesti ylittäisivät mainitun määrän.

Osakelainoja tehdään jonkin verran myös SOM Oy:n ulkopuolella. Niiden määristä ja vaikutuksista veron tuottoon ei ole käytettä- vissä tietoja.

5. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä valtiova- rainministeriössä. Valmistelun yhteydessä on oltu yhteydessä Suomen Pankkiin, verohalli- tukseen, Valtiokonttoriin, Uudenmaan vero-

virastoon, Arvopaperikeskukseen, Arvopaperivälittäjien yhdistykseen, Helsingin Arvopa-

peripörssi Oy:öön, SOM Oy:öön ja Suomen Pankkiyhdistykseen.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Tuloverolaki

16 §. *Elinkeinoyhtymän ja sen osakkaan verotus.* Pykälän 3 momenttia, jossa säädetään osingon ja muun yhtiöveron hyvitykseen oikeuttavan suorituksen verottamisesta elinkeinoyhtymän osakkaan tulona, muutettaisiin siten, että säännöstä sovellettaisiin myös sijaisosinkoon.

31 §. *Luonnollisia vähennyksiä koskevat erityiset säännökset.* Pykälään lisättäisiin uusi 5 momentti, jossa säädettäisiin sijaisosingon vähennyskelvottomuudesta sekä määriteltäisiin sijaisosinko.

Sijaisosingolla tarkoitettaisiin ensinnäkin osingon määrää vastaavaa korvausta, joka suoritetaan osingon sijaan takaisinosto- tai lainaussopimuksen perusteella. Takaisinosto- ja lainaussopimus määriteltäisiin elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 6 §:ään ehdotettavassa 7 momentissa. Sijaisosinkoja koskevia säännöksiä sovellettaisiin kuitenkin kaikkiin 31 §:n 5 momentissa tarkoitettuihin takaisinosto- ja lainaussopimuksiin, eikä vain niihin, jotka täyttävät elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 6 §:n 6 momentin 1—6 kohdassa säädetyt luovutusvoittoverotuksessa sovellettavat erityisedellytykset.

Säännöksessä tarkoitettu osinko-oikeuden väliaikainen siirtäminen korvausta vastaan voidaan toteuttaa monin tavoin. Se voi tapahtua esimerkiksi osakkeen omistusoikeuden luovutuksena, jos omistusoikeus on tarkoitettu myöhemmin palautettavaksi alkuperäiselle omistajalle. Säännöksen soveltaminen ei edellyttäisi, että esimerkiksi takaisinosto on molemminpuolisesti sitova siten kuin mainittuun 6 §:n 7 momenttiin sisältyvässä takaisinostosopimuksen määritelmässä tarkoitetaan. Säännöksessä tarkoitettu osinko-oikeuden väliaikaisesta siirtämisestä voisi siten olla kysymys esimerkiksi sopimuksissa, joissa on oikeus muttei velvollisuutta vaatia omistuksen palauttamista alkuperäiselle omistajalle, ja hinnoittelun tai muiden sopimusehtojen perusteella voidaan olettaa, että oikeutta tullaan käyttämään.

Normaalisti oikeus osinkoon kuuluu osak-

keenomistajalle. Kun sijaisosingon maksaminen perustuu takaisinosto- tai lainaussopimukseen, osinko-oikeuden luovuttajana on juuri osakkeenomistaja. Osinko-oikeuden luovuttajana voi kuitenkin olla myös se, jolla muutoin kuin osakkaana, esimerkiksi testamenttimääräyksen nojalla, on oikeus osinkoon ja oikeus siirtää osinko-oikeus edelleen.

Sijaisosinkona pidettäisiin osingon määrää vastaavaa korvausta, eli sen netto-osingon määrää ilman yhtiöveron hyvitystä, jonka sijaan sijaisosinko on maksettu. Sijaisosinkona ei siten pidettäisi esimerkiksi arvopaperilainauksen yhteydessä lainaksiantajalle netto-osingosta maksetun korvauksen lisäksi preemion tai muun hyvityksen nimellä maksettua suoritusta.

Ehdotetun 5 momentin toisen virkkeen mukaan sijaisosinko katsottaisiin suoritetuksi, vaikka sen suorittamisesta ei olisi erikseen sovittu. Säännös on ennen kaikkea selventävä. Sijaisosingon vähennyskelvottomuutta koskeva säännös voisi muutoin aiheuttaa epäselvyyttä verokohtelusta silloin, kun sijaisosingon maksamisesta ei ole erikseen sovittu esimerkiksi siitä syystä, että sopimus sisältää vastakkaisuuntaisia velvoitteita. Esimerkiksi takaisinostosopimuksessa kauppahinnan väliaikaisesti haltuunsa saava myyjä suorittaa tavallisesti ostajalle koron luonteista hyvitystä alkuperäistä myyntihintaa korkeampana takaisinostohintana. Jos sopimuksen kohteena oleville osakkeille eräänntyy sopimusaikana osinkoa, takaisinostohinta voi sopimusajan pituudesta, korkokannasta ja osingon määrästä riippuen ylittää alkuperäisen myyntihinnan siitä huolimatta, että osinko on tarkoitettu korvattavaksi myyjälle. Vaikkei osingon korvaamisesta olisi tällaisessa tilanteessa erikseen sovittu, ostajan voitaisiin katsoa maksaneen myyjälle netto-osinkoa vastaavan määrän sijaisosinkona. Säännös estää myös sijaisosinkoa koskevan sääntelyn tietoisien kiertämisen katkemällä osingosta maksettava korvas osaksi sopimuksen kokonaishinnoittelua.

40 §. *Elinkeinoyhtymän osakkaan tulo-osuuden pääomatulo-osuus.* Pykälän 3 momenttiin sisältyvää viittausta 16 §:n 3 mo-

menttiin muutettaisiin viimeksi mainittuun pykälään ehdotetun muutoksen johdosta.

42 §. *Muusta yhtiöstä kuin pörssi-yhtiöstä saadun osingon pääomatulo-osuus.* Pykälään lisättäisiin uusi 4 momentti, jonka nojalla sijaisosinko jaettaisiin ansio- ja pääomatuloksi niin kuin se osinko, jonka sijaan sijaisosinko on saatu.

1.2. Rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annettu laki

3 §. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että lain osinkoa koskevia säännöksiä sovellettaisiin vastaavasti tuloverolaisissa tarkoitettuun sijaisosinkoon.

Suomen ja vieraan valtion välillä kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehtyjen sopimusten osinkoa koskevassa artiklassa osingolla tarkoitetaan tavallisesti muun muassa osakkeista saatua tuloa ja muuta tuloa, jota sen valtion lainsäädännön mukaan, jossa voiton jakava yhtiö asuu, kohdellaan verotuksessa samalla tavoin kuin osakkeista saatua tuloa. Sijaisosinko olisi tuollaista tuloa. Suomesta toisessa sopimusvaltiossa asuvalle henkilölle tai yhteisölle maksettua sijaisosinkoon sovellettaisiin lain 1 §:n 3 momentin mukaisesti verosopimuksen osingon verottamista koskevia määräyksiä.

1.3. Elinkeinotulon verottamisesta annettu laki

6 §. Pykälään lisättäisiin uusi 6 ja 7 momentti, joihin otettaisiin säännökset arvopaperien luovutuksen verotusta koskevista poikkeuksista silloin, kun luovutus tapahtuu säännöksissä tarkoitettua takaisinosto- tai lainaussopimuksen täyttämiseksi. Edellytykset täyttävään sopimukseen perustuvaa luovutusta ei pidettäisi varsinaisen omistajan verotuksessa luovutuksena.

Ehdotus merkitsisi, että lainaussopimuksessa lainaksiantajana tai takaisinostosopimuksessa myyjänä olevalle ei syntyisi veronalaista tuloa arvopaperien siirtämisestä lainaksiottajalle tai ostajalle eikä hankintamenoa arvopaperien palauttamisesta. Sopimuksen kohteena olevien arvopaperien katsottaisiin tuloverotuksessa säilyvän kaikissa suhteissa hänen varoinaan hankintameno muuttumatta.

Lainaksiantajan veronalaista tuloa olisi yleisten säännösten mukaisesti lainauksesta

saatu korvaus, joka olisi samalla yleensä maksajan eli lainaksiottajan vähennyskelpoista menoa. Takaisinostosopimuksen mukaisen alkuperäisen myyntihinnan ja sitä korkeamman takaisinostohinnan erotus, joka on koronluonteista hyvitystä myyjän sopimusajaksi käyttöönsä saamasta rahamäärästä, olisi yleensä myyjän verotuksessa vähennyskelpoinen erä ja ostajan veronalaista tuloa, jollei sijaisosinkoa koskevan 31 §:n 5 momentin viimeisestä virkkeestä muuta johtuisi.

Poikkeus normaalista luovutusvoitotuloa koskevista säännöksistä koskisi vain varsinaisen omistajan verotusta. Sen estämättä, että arvopaperien siirtämisestä sopimuksen perusteella lainaksiottajalle tai ostajalle ei pidettäisi varsinaisen omistajan verotuksessa luovutuksena, vastaanottajan kannalta kysymyksessä olisi saanto, jonka perusteella tälle muodostuisi hankintameno. Hankintameno vähennettäisiin arvopapereita edelleen luovutettaessa tai palautettaessa arvopaperit alkuperäiselle omistajalle. Palautuksen yhteydessä lainaksiottajalle tai ostajalle syntyisi tuon luovutuksen perusteella myyntitulo sen estämättä, että palautusta ei pidettäisi varsinaisen omistajan verotuksessa luovutuksena. Kun kysymys on lainaussopimuksista, arvopaperien hankintamenoa sekä palautuksessa saatavana veronalaisena luovutushintana pidettäisiin lainaksiottajan verotuksessa korkeimman hallinto-oikeuden edellä selostetun päätöksen 1996:1266 mukaisesti niiden käypää arvoa lainaksiottohetkellä.

Poikkeus normaalista luovutusvoittojen verotuksesta koskisi momentin 1—6 kohdan mukaiset edellytykset täyttäviä takaisinostojen lainaussopimuksia.

Momentin 1 kohdassa säädettäisiin sopimuksen kohteena olevien arvopaperien laatuun liittyvistä edellytyksistä. Poikkeussääntelyä sovellettaisiin vain sopimuksiin, jotka koskevat yleisesti kaupankäynnin kohteena olevia arvopapereita. Oman pääoman ehtoista arvopapereista kysymykseen tulisivat pörssi-arvopaperit sekä arvopaperimarkkinain 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettua muun julkisen kaupankäynnin kohteena olevat markkina-arvopaperit, joita nykyisin ovat Helsingin Arvopaperipörssi Oy:n ylläpitämällä OTC- ja meklarilistalla olevat arvopaperit.

Vieraan pääoman ehtoista arvopapereista kysymykseen tulisivat arvopaperimarkkinain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua arvopaperit, eli joukkovelkakirjat sekä niihin rinnastuvat velallisen sitoumuk-

set, jotka on tarkoitettu yleiseen liikkeeseen saatettaviksi useiden samansisältöisten sitoumusten kanssa. Yleisön merkittäväksi tarjottujen yli vuoden kuluessa liikkeeseenlaskusta erääntyvien joukkovelkakirjalainojen lisäksi kohteena tulisivat kysymykseen myös alle vuoden kuluessa liikkeeseenlaskusta erääntyvät velkasitoumukset, kuten valtion velkasitoumukset, talletuspankkien ja Suomen Pankin liikkeeseen laskemat sijoitustodistukset, kuntien liikkeeseen laskemat kuntatodistukset ja yritysten liikkeeseen laskemat yritystodistukset.

Vieraan pääoman ehtoisten arvopaperien tulisi lisäksi olla liitettyjä arvo-osuusjärjestelmään. Sopimusten keskitetty selvittäminen selvitysyhteisössä ehdotetun 5 kohdan mukaisesti edellyttää käytännössä arvo-osuusmuotoisuutta. Toistaiseksi ei ole tiedossa, että Suomessa aiottaisiin järjestää selvitystä muille kuin arvo-osuusjärjestelmään liitettyjä vieraan pääoman ehtoisia arvopapereita koskeville lainaus- tai takaisinostosopimuksille. Varsinkin toimitushäiriön välttämiseksi tehtävää lainausta ajatellen paperimuotoisten arvopaperien toimitusaika olisi usein liian pitkä.

Arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain 26 §:n 2 momentin mukaan asetuksella säädettävän ajankohdan jälkeen liikkeeseen laskettavat edellä tarkoitettut vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit on liitettävä arvo-osuusjärjestelmään, jollei rahoitustarkastus erityisestä syystä myönnä poikkeusta. Lainkohdassa tarkoitettua asetusta ei ole annettu, joten liittyminen on toistaiseksi vapaaehtoista.

Oman pääoman ehtoista pörssi- tai markkina-arvopapereilta ei nimenomaisesti edellytetä arvo-osuusmuotoisuutta. Se kuitenkin seuraa arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain 25 §:n 1 momentista, jonka mukaan arvopaperimarkkinalaissa tarkoitetun julkisen kaupankäynnin kohteeksi otettu osake on liitettävä arvo-osuusjärjestelmään. Siirtymäaika päättyy vuoden 1998 lopussa.

Momentin 2 kohdassa edellytettäisiin, että sopimusehtojen mukaan arvopaperin tuotto on korvattava alkuperäiselle omistajalle. Vaatimus on erityisen tarpeellista sopimuksen perusteella maksettujen sijaisosinkojen yksilöimiseksi.

Momentin 3 kohdassa säädettäisiin sopimusehtojen viranomaishyväksynnästä. Ehtojen tulisi olla rahoitustarkastuksen hyväksymät tai ne tulisi olla määritelty optioyhteisön

tai Arvopaperikeskuksen säännöissä. Optioyhteisön säännöt vahvistaa kaupankäynnistä vakioituilla optiolla ja termineillä annetun lain mukaan valtiovarainministeriö ja Arvopaperikeskuksen säännöt arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain mukaan valtioneuvosto.

Momentin 4 kohdassa edellytettäisiin, että arvopaperit palautetaan alkuperäiselle omistajalle sopimuksen mukaisesti. Jos näin ei meneteltäisi, lainaus- tai takaisinostosopimuksen mukaiseen luovutukseen sovellettaisiin yleisiä luovutusvoiton verotusta koskevia säännöksiä. Osapuolet eivät siten voisi veroseuraamuksista esimerkiksi korvata normaalia arvopaperikauppaa lainaussopimuksella siten, että lainaksiottaja laiminlyö palautusvelvollisuutensa ja suorittaa kauppahintaa vastaavan suorituksen korvauksena sopimusrikkomuksesta. Lisäksi palautuksen tulisi tapahtua vuoden kuluessa ensimmäisestä luovutuksesta. Määräaika on tarpeen, jotta osapuolten verotusta voitaisiin asianmukaisesti oikaista ehdon täyttymättä jäämisen vuoksi. SOM Oy:n lainaussopimukset ovat enintään yhdeksän kuukauden mittaisia, eikä tarvetta pidempiaikaisiin sopimuksiin ole nähtävissä myöskään Arvopaperikeskuksen lainaus- tai repotoiminnassa.

Nettoselvitykseen perustuvassa selvitysjärjestelmässä arvopapereita ei välttämättä palauteta asiakkaalle asti. Säännöksessä tarkoitettua palautuksen voitaisiin katsoa tapahtuneen myös silloin, kun lainaksiottaja on täyttänyt palautusvelvollisuutensa palauttamalla arvopaperit lainaussopimuksia toimilupansa perusteella selvittävälle selvitysyhteisölle tai antanut selvitysyhteisölle selvitetäväksi lainaussopimuksen, arvopaperikaupan, johdannaisopimuksen tai muun sellaisen sopimuksen, joka selvitysyhteisön sääntöjen perusteella kattaa kokonaan tai osittain lainauksen kohteena olleiden arvopapereiden palautusvelvollisuuden toimituspäivänä. Vastaavasti lainaksiantajan voitaisiin katsoa saaneen arvopaperit takaisin siinäkin tapauksessa, että lainaksiantaja ei arvopapereiden palautuspäivänä ole oikeutettu saamaan takaisin lainaussopimuksen kohteena olevia arvopapereita tai osaa niistä toimitusvelvollisuutensa johdosta, joka johtuu lainaksiantajan selvitysyhteisölle selvitetäväksi antamasta lainaussopimuksesta, arvopaperikaupasta, johdannaisopimuksesta tai muusta sopimuksesta.

Momentin 5 kohdan mukaan sopimusten selvityksen tulisi tapahtua arvopaperien selvitystoimintaa Suomessa harjoittavassa selvi-

tysyhteisössä tai optioyhteisössä. Kun ehdotettu sääntely merkitsee olennaista poikkeusta yleisistä luovutusvoiton verotusta koskevista periaatteista ja toimintaan voi liittyä houkutus lain vastaisten veroetujen tavoitteluun, on tärkeää, että erityiskohtelun piiriin kuuluva toiminta on julkisen valvonnan alaista.

Vaatus sopimusten selvittämisestä selvitysyhteisössä liittyy arvopaperikaupan selvitystoimintaa koskevaan hallituksen esitykseen. Selvitysyhteisöllä arvopaperimarkkina-alueella tarkoitettaisiin osakeyhtiötä, joka ammattimaisesti ja säännöllisessä menettelyssä harjoittaa selvitystoimintaa sellaisten yhteisöjen lukuun, joille on myönnetty oikeus antaa arvopaperikauppoja tai muita luovutuksia selvitysyhteisön selvitettäväksi. Selvitystoiminnalla tarkoitettaisiin julkisessa kaupankäynnissä tehdystä arvopaperikaupasta johtuvien velvoitteiden määrittämistä ja toteuttamista kaupan osapuolten lukuun. Selvitystoimintana pidettäisiin myös sellaisten velvoitteiden määrittämistä ja toteuttamista, jotka johtuvat arvo-osuusjärjestelmään liitetyn arvopaperin tai julkisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin muussa kuin julkisessa kaupankäynnissä tehdystä kaupasta tai luovutuksesta. Selvitysyhteisön toimintaa voisi harjoittaa vain toimiluvan saanut yhteisö.

Jos arvopaperikauppojen selvitystoimintaa harjoittava selvitysyhteisö harjoittaa myös takaisinosto- ja lainaussopimusten selvitystoimintaa, asiasta on otettava määräykset selvitysyhteisön sääntöihin. Tavallisten arvopaperikauppojen selvitykseen verrattuna takaisinosto- tai lainaussopimuksen selvitykseen voidaan liittää lisätoimenpiteinä vakuuksien hallinta sekä vastakkaisuuntaisten luovutusten toteutumisen seuranta.

Nykyisin takaisinosto- tai lainaussopimusten selvitystoimintaa arvopaperimarkkina-alueella tarkoitettulla tavalla ammattimaisesti ja säännöllisessä menettelyssä harjoittaa lähinnä Arvopaperikeskus, jossa toistaiseksi selvitetään pääasiassa joukkovelkakirjoja ja lyhytaikaisia rahamarkkinavelkakirjoja koskevia takaisinostosopimuksia, sekä SOM Oy, joka selvittää LEX-osakelainaussopimuksiaan. Arvopaperimarkkinallain muutosten voimaan tultua Arvopaperikeskuksen toimintaa voitaisiin harjoittaa vain erillisellä toimiluvalla.

Koska LEX-osakelainaussopimukset ovat kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja

termiineillä annetun lain 3 luvun 1 §:ssä tarkoitettuja optioyhteisön säännöissä määriteltyjä johdannaisopimuksia, eivätkä johdannaisopimukset ja niiden selvittäminen kuuluisi arvopaperimarkkinallain sääntelypiiriin, SOM Oy ei tarvitsisi arvopaperimarkkinallain mukaista toimilupaa mainittuun selvitystoimintaan. Koska ehdotettu verosääntely on kuitenkin tarkoitettu sovellettavaksi myös LEX-osakelainaussopimukseen, 5 kohdan mukaan selvitys voisi tapahtua selvitysyhteisön ohella myös optioyhteisössä.

Momentin 6 kohdan mukaan toimenpidettä olisi myös kirjanpidossa käsiteltävä muuna kuin luovutuksena.

Ehdotetussa uudessa 7 momentissa määriteltäisiin takaisinosto- ja lainaussopimus. Määritelmät poikkeaisivat jossain määrin arvopaperimarkkinallain ehdotettavista lainaussopimuksen ja takaisinostosopimuksen määritelmistä. Arvopaperimarkkinallain määritelmät sisältyvät säännöksiin, joilla luodaan arvopaperinvälittäjille oikeus tehdä asiakkaan lukuun lainaus- ja takaisinostosopimuksia, eivätkä määritelmät sellaisenaan soveltuisi verotuksessa sovellettaviksi.

Arvopaperimarkkinallaisissa takaisinostosopimuksella tarkoitettaisiin sopimusta arvopaperien luovutuksesta takaisinostoehtoin. Termin takaisinostosopimus merkityksisältö ei ole kansainvälisessä rahoitusalan kielenkäytössä täysin vakiintunut. Takaisinostosopimuksella saatetaan viitata paitsi arvopaperin kauppaa sitovin takaisinostoehtoin koskevaan sopimukseen, myös sopimukseen, joka ei sitovasti velvoita takaisinostoon tai myyntiin, vaan sisältää ainoastaan takaisinosto- tai takaisinmyyntioption. Koska ehdotetun verokohtelun kannalta on olennaista, että takaisinostosta on sovittu sitovasti, tuloverotuksessa takaisinostosopimus määriteltäisiin sopimukseksi arvopaperin myymisestä sitovin takaisinostoehtoin. Erona arvopaperimarkkinallain määritelmään olisi lisäksi se, että tuloverotuksen määritelmässä käytettäisiin ilmaisua "myynti" ilmaisujen "luovutus" tai "omistusoikeuden luovutus" sijasta. Ilmaisuu myynti kuvaa täsmällisemmin oikeustoimen luonnetta ja tekee selkeämmäksi eron arvopaperin lainaussopimukseen, joka arvopaperimarkkinallain vastaavasta määritelmästä poiketen kuvattaisiin omistusoikeuden luovutukseksi.

Arvopaperimarkkinallaisissa lainaussopimus on sen velvoiteoikeudellisen luonteen kuvaa-

miseksi määritelty arvopaperien velaksiantoa koskevaksi sopimukseksi. Verouikeudelliselta luonteeltaan arvopaperilainaus on kuitenkin takaisinostosopimuksen tavoin arvopaperin omistusoikeuden luovutusta koskeva sopimus, johon perustuvaan luovutukseen ei ehdotettujen säännösten mukaan kuitenkaan sovellettaisi yleisiä luovutusvoiton verotusta koskevia säännöksiä. Koska ehdotettu verosääntely on tarkoitettu sovellettavaksi myös LEX-osakelainausopimuksiin, jotka eivät johdannaissopimuksina kuuluisi arvopaperimarkkinallain sääntelyn piiriin, tuloverotuksessa arvopaperin lainausopimuksella tarkoitettaisiin arvopaperimarkkinallain vastaavasta määritelmästä poiketen sopimusta, jolla omistaja muuta vastiketta kuin arvopapereista maksettavaa kauppahintaa vastaan luovuttaa arvopaperin omistusoikeuden määrääjäksi toiselle sopimuspuolelle, joka on velvollinen palauttamaan vastaavat arvopaperit alkuperäiselle omistajalle määrääjän päätyttyä.

16 §. Pykälään lisättäisiin uusi 6 kohta, jossa säädettäisiin sijaisosingon vähennyskeltottomuudesta elinkeinoverotuksessa.

1.4. Yhtiöveron hyvityksestä annettu laki

1 §. Pykälän 5 ja 6 momenttia muutettaisiin siten, että lain osinkoa ja osingonsaajaa koskevia säännöksiä sovellettaisiin myös sijaisosinkoon ja sen saajaan. Sijaisosinkoon sovellettaisiin siten yhtiöveron hyvitysjärjestelmässä kaikissa suhteissa samoja säännöksiä ja periaatteita kuin varsinaiseen osinkoon.

Esityksen tavoitteiden kannalta keskeinen muutos nykytilaan olisi se, että sijaisosingon saajalla olisi verovuonna saamansa sijaisosingon perusteella oikeus yhtiöveron hyvitykseen samoin edellytyksin kuin varsinaisen osingon perusteella. Sijaisosinkoon liittyvään hyvitykseen sovellettaisiin normaalin osingon tapaan myös muun ohessa käytettävissä olevia hyvityksiä koskevia säännöksiä.

Sijaisosingon rinnastaminen varsinaiseen osinkoon merkitsisi myös sitä, että sijaisosingon maksajaan sovellettaisiin, mitä laissa säädetään osinkoa jakavasta yhtiöstä, ja että maksettuun sijaisosinkoon sovellettaisiin, mitä säädetään jaettavaksi päätetystä osingosta. Sijaisosingon maksajan verotuksessa sijaisosinko muun ohessa otettaisiin huomioon tuloveron vähimmäismäärää las-

kettaessa, ja se voisi johtaa täydennysveron määräämiseen. Verotuksen toimittamista varten sijaisosingon maksajan olisi annettava maksamistaan sijaisosingoista vuosi-ilmoitus verovirastolle niin kuin osingosta.

1.5. Verotusmenettelystä annettu laki

15 §. *Tulotietoja koskeva sivullisen yleinen tiedonantovelvollisuus.* Pykälän 5 momentiksi lisättäisiin säännökset selvitysyhteisön, optioyhteisön ja arvopaperinvälittäjän tiedonantovelvollisuudesta. Selvitysyhteisön tiedonantovelvollisuus koskisi selvitysyhteisössä tai optioyhteisössä selvitettyjä oman pääoman ehtoisia arvopapereita koskevia takaisinosto- ja lainausopimuksia, sopimuksiin perustuvia sijaisosinkoja sekä sijaisosinkojen maksajia ja saajia. Tiedot olisi siten annettava sellaisista lainaus- ja takaisinostosopimuksista, jotka koskevat osakkeita ja jotka ovat voimassa osingonjaon maksuajana. Välittäjän olisi annettava vastaavat tiedot asiakkaan lukuun tekemistään sopimuksista, koska selvitysyhteisö ei tällöin välttämättä tiedä, kuka kaupan todellinen osapuoli on. Tällaisessa tilanteessa riittää selvitysyhteisön kannalta, että se antaa tiedot selvitysosaapuoli- tai välittäjäkohtaisesti. Sijaisosinkona ilmoitettaisiin kyseisestä osakelajista yhtiökouksen päätöksen perusteella maksettava osakekohtainen osinko.

Jos osakkeita koskevassa takaisinosto- tai lainausopimuksessa on elinkeinotulon verottamisesta annettuun lakiin ehdotetun 6 §:n 6 momentin 2 kohdan mukaisesti sovittu sopimusaikana kertyvän tuoton korvaamisesta alkuperäiselle omistajalle, verovalvonnan tarpeisiin riittäisi selvitysyhteisöltä tai optioyhteisöltä saatu tieto osingonjakoajankohtana voimassa olleista, kyseistä osakelajia koskevista lainaus- tai takaisinostosopimuksista sekä sijaisosinkoon oikeutetuista saajista ja sijaisosingon maksamiseen velvoitetuista. Sopimuskohtaiset tiedot eivät sen sijaan olisi tarpeellisia. Jos kysymys on välittäjän asiakkaan lukuun tekemästä sopimuksesta, tarvittavat tiedot sijaisosinkojen maksajista ja saajista saataisiin välittäjiltä.

2. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

Sijaisosinkoa koskevia säännöksiä sovellettaisiin lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen saatuun sijaisosinkoon.

Elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 6 §:n 6 ja 7 momenttia sovellettaisiin lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen tehdyn

sopimuksen perusteella tapahtuvaan luovutukseen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

tuloverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/1992) 16 §:n 3 momentti ja 40 §:n 3 momentti sekä
lisätään 31 §:ään uusi 5 momentti ja 42 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1465/1994 ja 1126/1996, uusi 4 momentti seuraavasti:

16 §

Elinkeinoyhtymän ja sen osakkaan verotus

 Elinkeinoyhtymän tuloa laskettaessa ei oteta huomioon yhtymän kotimaasta saamaa sellaista osinkoa, 31 §:n 5 momentissa tarkoitettua sijaisosinkoa, korkoa tai voitto-osuutta, johon liittyy oikeus yhtiöveron hyvitykseen, eikä siihen liittyvää yhtiöveron hyvitystä. Edellä tarkoitettu osinko, sijaisosinko, korko, voitto-osuus ja yhtiöveron hyvitys jaetaan verotettavaksi osakkaiden tulona niiden osuuksien mukaan, jotka heillä on yhtymän tuloon.

31 §

Luonnollisia vähennyksiä koskevat erityiset säännökset

 Vähennyskelpoista menoa ei ole osingon määrää vastaava korvaus, jonka verovelvollinen on suorittanut osingon sijaan osakkeita koskevan takaisinostosopimuksen, lainausopimuksen tai muun sellaisen sopimuksen tai sopimuskokonaisuuden perusteella, jolla verovelvolliselle on määrääjäksi tai toistaiseksi siirtynyt oikeus osingon saamiseen (*sijaisosinko*). Sijaisosinko katsotaan suoritetuksi,

vaikka sen suorittamisesta ei ole erikseen sovitettu.

40 §

Elinkeinoyhtymän osakkaan tulo-osuuden pääomatulo-osuus

 Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettua pääomatulo-osuutta laskettaessa otetaan myös huomioon yhtymän elinkeinotoimintaan tai maatalouteen liittyvä 16 §:n 3 momentissa säädetyllä tavalla yhtymän osakkaan tuloksi jaettu osinko, sijaisosinko, korko, voitto-osuus ja yhtiöveron hyvitys.

42 §

Muusta yhtiöstä kuin pörssi-yhtiöstä saadun osingon pääomatulo-osuus

 Mitä 1—3 momentissa säädetään osingosta, sovelletaan myös sen sijaan saatuun sijaisosinkoon sekä siihen liittyvään yhtiöveron hyvitykseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Lakia sovelletaan lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen saatuun sijaisosinkoon.

2.

Laki**rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta 11 päivänä elokuuta 1978 annetun lain (627/1978) 3 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1242/1988, seuraavasti:

3 §

Osuus pääoman korosta, sijoitusrahaston voitto-osuudesta sekä tuloverolain 31 §:n 5 momentissa tarkoitettua sijaisosingosta on vastaavasti voimassa, mitä tässä laissa säädetään osingosta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Lakia sovelletaan lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen saatuun sijaisosinkoon.

3.

Laki**elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 6 ja 16 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan elinkeinotulon verottamisesta 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetun lain (360/1968) 16 §:n 5 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1539/1992; sekä
lisätään 6 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 130/1987, 661/1989, 1164/1990, 1224/1994 ja 926/1996 ja mainitussa laissa 1539/1992, uusi 6 ja 7 momentti ja 16 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 859/1981 ja osaksi mainituissa laeissa 1164/1990 ja 1539/1992, uusi 6 kohta seuraavasti:

6 §

Arvopaperin takaisinostosopimuksen tai lainaussopimuksen täyttämiseksi tehtyä arvopaperin luovutusta sopijapuolten välillä ei pidetä takaisinostosopimuksessa ensimmäisenä myyjänä ja lainaussopimuksessa lainaksiantajana olevan verotuksessa luovutuksena, jos:

- 1) sopimus koskee oman pääoman ehtoista pörssi-arvopaperia tai markkina-arvopaperia taikka arvo-osuusjärjestelmään liitettyä arvopaperimarkkinalain (495/1989) 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua yleisön merkittäväksi tarjottua joukkovelkakirjalainaa tai joukkovelkakirjalainaan rinnastuvaa velallisen sitoumusta;
- 2) arvopaperille sopimusaikana kertyvä tuotto on sopimusehtojen mukaan korvattava

alkuperäiselle omistajalle;

3) rahoitustarkastus on hyväksynyt sopimusehdot tai ne on määritelty kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa (772/1988) tarkoitettuna optioyhteisön tai arvo-osuusjärjestelmästä annetussa laissa (826/1991) tarkoitettuna arvopaperikeskuksen säännöissä;

4) arvopaperit palautetaan alkuperäiselle omistajalle sopimuksen mukaisesti vuoden kuluessa ensimmäisestä luovutuksesta;

5) sopimusten selvitys tapahtuu arvopaperien selvitystoimintaa Suomessa harjoittavassa selvitysyhteisössä tai kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa tarkoitettuna optioyhteisössä; ja

6) verovelvollinen ei ole kirjanpidossaan käsitellyt tapahtumaa luovutuksena.

Edellä 6 momentissa tarkoitetaan arvopa-

perin takaisinostosopimuksella sopimusta arvopaperin myymisestä sitovin takaisinostoehdoin ja arvopaperin lainaussopimuksella sopimusta, jolla omistaja muuta vastiketta kuin arvopapereista maksettavaa kauppahintaa vastaan luovuttaa arvopaperin omistusoikeuden määrääjäksi toiselle sopimuspuolelle, joka on velvollinen palauttamaan vastaavat arvopaperit alkuperäiselle omistajalle määräjän päätyttyä.

16 §

Tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneita menoja eivät ole:

5) sakot eivätkä pysäköintivirhemaksut, ylikuormamaksut tai muut vastaavat rangaus-
tusuonteiset maksuseuraamukset;

6) tuloverolain 31 §:n 5 momentissa tarkoitettu sijaisosinko.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 199 .

Lain 6 §:n 6 ja 7 momenttia sovelletaan lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen teh-
dyn sopimuksen perusteella tapahtuvaan luovutukseen.

Lain 16 §:n 6 kohtaa sovelletaan lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen saatuun sijaisosinkoon.

4.

Laki

yhtiöveron hyvityksestä annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yhtiöveron hyvityksestä 29 päivänä joulukuuta 1988 annetun lain (1232/1988) 1 §:n 3 ja 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 925/1996, seuraavasti:

1 §

Tämän lain säännöksiä osingosta sovelletaan myös tuloverolain (1535/1992) 31 §:n 5 momentissa tarkoitettuun sijaisosinkoon sekä 2 momentissa tarkoitettuun korkoon, voitto-osuuteen ja palautukseen.

Tämän lain säännöksiä osingonsaajasta sovelletaan myös niihin, jotka saavat tuloverolain 31 §:n 5 momentissa tarkoitettua sijaisosinkoa, 2 momentissa tarkoitettua voitto-osuutta tai palautusta, sekä sellaiseen Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa asuvaan yhteisöön, jonka Suomessa olevaan kiinteään toimipaikkaan osinkoa tuottavat

osakkeet tosiasiaissa liittyvät. Säännöksiä sovelletaan myös tuloverolaissa tarkoitettun yhtiön osakkaaseen, jonka veronalaiseksi tuloksi yhtiön saama osinko, tuloverolain 31 §:n 5 momentissa tarkoitettu sijaisosinko ja 2 momentissa tarkoitettu, korko, voitto-osuus tai palautus tuloverotuksessa katsotaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .

Lakia sovelletaan lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen saatuun sijaisosinkoon.

5.

Laki**verotusmenettelystä annetun lain 15 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään verotusmenettelystä 18 päivänä joulukuuta 1995 annetun lain (1558/1995) 15 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1127/1996, uusi 5 momentti, jolloin nykyinen 5 ja 6 momentti siirtyvät 6 ja 7 momentiksi seuraavasti:

15 §

*Tulotietoja koskeva sivullisen yleinen
tiedonantovelvollisuus*

Arvopaperimarkkina- ja lainauspaperimarkkina- ja kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa tarkoitettuna optioyhteisön on toimitettava verohallinnolle verotusta varten tarpeelliset tiedot selvittämistään oman pääoman ehtoisia

arvopapereita koskevista takaisinosto- ja lainaussopimuksista, niihin perustuvista tuloverolain 31 §:n 5 momentissa tarkoitetuista sijaisosingoista sekä sijaisosinkojen maksajista ja saajista. Arvopaperinvälittäjän on annettava edellä tässä momentissa tarkoitettut tiedot asiakkaansa lukuun tekemistään takaisinosto- ja lainaussopimuksista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .

Helsingissä 7 päivänä marraskuuta 1997

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ministeri *Jouko Skinnari*

1.

Laki**tuloverolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/1992) 16 §:n 3 momentti ja 40 §:n 3 momentti sekä

lisätään 31 §:ään uusi 5 momentti ja 42 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1465/1994 ja 1126/1996, uusi 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

16 §

Elinkeinoyhtymän ja sen osakkaan verotus

Elinkeinoyhtymän tuloa laskettaessa ei oteta huomioon yhtymän kotimaasta saamaa sellaista osinkoa, korkoa tai voitto-osuutta, joihin liittyy oikeus yhtiöveron hyvitykseen, eikä näihin liittyvää yhtiöveron hyvitystä. Edellä tarkoitettu osinko, korko, voitto-osuus ja yhtiöveron hyvitys jaetaan verotettavaksi osakkaiden tulona niiden osuuksien mukaan, jotka heillä on yhtymän tuloon.

Elinkeinoyhtymän tuloa laskettaessa ei oteta huomioon yhtymän kotimaasta saamaa sellaista osinkoa, *31 §:n 5 momentissa tarkoitettua sijaisosinkoa*, korkoa tai voitto-osuutta, johon liittyy oikeus yhtiöveron hyvitykseen, eikä siihen liittyvää yhtiöveron hyvitystä. Edellä tarkoitettu osinko, sijaisosinko, korko, voitto-osuus ja yhtiöveron hyvitys jaetaan verotettavaksi osakkaiden tulona niiden osuuksien mukaan, jotka heillä on yhtymän tuloon.

31 §

Luonnollisia vähennyksiä koskevat erityiset säännökset

Vähennyskelpoista menoa ei ole osingon määrää vastaava korvaus, jonka verovelvollinen on suorittanut osingon sijaan osakkeita koskevan takaisinostosopimuksen, lainausopimuksen tai muun sellaisen sopimuksen tai sopimuskokonaisuuden perusteella, jolla verovelvolliselle on määrääjäksi tai toistaiseksi siirtynyt oikeus osingon saamiseen (sijaisosinko). Sijaisosinko katsotaan suoriteksi, vaikka sen suorittamisesta ei ole erikseen sovittu.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

40 §

*Elinkeinoyhtymän osakkaan tulo-osuuden
pääomatulo-osuus*

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettua pääomatulo-osuutta laskettaessa otetaan myös huomioon yhtymän elinkeinotoimintaan tai maatalouteen liittyvä 16 §:n 3 momentissa säädetyllä tavalla yhtymän osakkaan tuloksi jaettu osinko, korko, voitto-osuus ja yhtiöveron hyvitys.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettua pääomatulo-osuutta laskettaessa otetaan myös huomioon yhtymän elinkeinotoimintaan tai maatalouteen liittyvä 16 §:n 3 momentissa säädetyllä tavalla yhtymän osakkaan tuloksi jaettu osinko, *sijaisosinko*, korko, voitto-osuus ja yhtiöveron hyvitys.

42 §

*Muusta yhtiöstä kuin pörssiyhtiöstä saadun
osingon pääomatulo-osuus*

Mitä 1—3 momentissa säädetään osingosta, sovelletaan myös sen sijaan saatuun sijaisosinkoon sekä siihen liittyvään yhtiöveron hyvitykseen.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .*

*Lakia sovelletaan lain voimaantulopäivänä
tai sen jälkeen maksettuun sijaisosinkoon.*

2.

Laki**rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain 3 §:n
muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta 11 päivänä elokuuta 1978 annetun lain (627/1978) 3 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1242/1988, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

Osuuspääoman korosta sekä sijoitusrahaston voitto-osuudesta on vastaavasti voimassa, mitä tässä laissa on osingosta säädetty.

Osuuspääoman korosta, sijoitusrahaston voitto-osuudesta *sekä tuloverolain 31 §:n 5 momentissa tarkoitettua sijaisosingosta* on

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

vastaavasti voimassa, mitä tässä laissa säädetään osingosta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Lakia sovelletaan lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen saatuun sijaisosinkoon.

3.

Laki

elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 6 ja 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan elinkeinotulon verottamisesta 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetun lain (360/1968) 16 §:n 5 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1539/1992; sekä lisätään 6 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 130/1987, 661/1989, 1164/1990, 1224/1994 ja 926/1996 ja mainitussa laissa 1539/1992, uusi 6 ja 7 momentti ja 16 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 859/1981 ja osaksi mainituissa laeissa 1164/1990 ja 1539/1992, uusi 6 kohta seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

6 §

Arvopaperin takaisinostosopimuksen tai lainaussopimuksen täyttämiseksi tehtyä arvopaperin luovutusta sopijapuolten välillä ei pidetä takaisinostosopimuksessa ensimmäisenä myyjänä ja lainaussopimuksessa lainaksiantajana olevan verotuksessa luovutuksena, jos:

1) sopimus koskee oman pääoman ehtoista pörssi-arvopaperia tai markkina-arvopaperia taikka arvo-osuusjärjestelmään liitettyä arvopaperimarkkinalain (495/1989) 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua yleisön merkittäväksi tarjottua joukkovelkakirjalainaa tai joukkovelkakirjalainaan rinnastuvaa velallisen sitoumusta;

2) arvopaperille sopimusaikana kertyvä tuotto on sopimusehtojen mukaan korvattava alkuperäiselle omistajalle;

3) rahoitustarkastus on hyväksynyt sopimusehdot tai ne on määritelty kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa (772/1988) tarkoitetun optioyhteisön tai arvo-osuusjärjestelmästä annetussa laissa (826/1991) tarkoitetun arvopaperikeskuksen säännöissä;

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4) arvopaperit palautetaan alkuperäiselle omistajalle sopimuksen mukaisesti vuoden kuluessa ensimmäisestä luovutuksesta;

5) sopimusten selvitys tapahtuu arvopapereiden selvitystoimintaa harjoittavassa selvitysyhteisössä tai kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa tarkoitetussa optioyhteisössä; ja

6) verovelvollinen ei ole kirjanpidossaan käsitellyt tapahtumaa luovutuksena.

Edellä 6 momentissa tarkoitetaan arvopaperin takaisinostosopimuksella sopimusta arvopaperin myymisestä sitovin takaisinostoehdoin ja arvopaperin lainaussopimuksella sopimusta, jolla omistaja muuta vastiketta kuin arvopapereista maksettavaa kauppahintaa vastaan luovuttaa arvopaperin omistusoikeuden määräajaksi toiselle sopimuspuolelle, joka on velvollinen palauttamaan vastaavat arvopaperit alkuperäiselle omistajalle määräajan päätyttyä.

16 §

Tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneita menoja eivät ole:

5) sakot eivätkä pysäköintivirhemaksut, ylikuormamaksut tai muut vastaavat rangaisluonteiset maksuseuraamukset.

5) sakot eivätkä pysäköintivirhemaksut, ylikuormamaksut tai muut vastaavat rangaisluonteiset maksuseuraamukset;

6) tuloverolain 31 §:n 5 momentissa tarkoitettu sijaisosinko.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Lain 6 §:n 6 ja 7 momenttia sovelletaan lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen tehdyn sopimuksen perusteella tapahtuvaan luovutukseen.

Lain 16 §:n 6 kohtaa sovelletaan lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen saatuun sijaisosinkoon.

4.

Laki**yhtiöveron hyvityksestä annetun lain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yhtiöveron hyvityksestä 29 päivänä joulukuuta 1988 annetun lain (1232/1988) 1 §:n 3 ja 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 925/1996, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Tämän lain säännöksiä osingosta sovelletaan myös 2 momentissa tarkoitettuun korkoon, voitto-osuuteen ja palautukseen.

Tämän lain säännöksiä osingonsaajasta sovelletaan myös niihin, jotka saavat 2 momentissa tarkoitettua korkoa, voitto-osuutta tai palautusta, sekä sellaiseen Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa asuvaan yhteisöön, jonka Suomessa olevaan kiinteään toimipaikkaan osinkoa tuottavat osakkeet tosiasiallisesti liittyvät. Säännöksiä sovelletaan myös tuloverolaisissa (1535/1992) tarkoitettua yhtiön osakkaaseen, jonka veronalaiseksi tuloksi yhtiön saama osinko ja 2 momentissa tarkoitettu korko, voitto-osuus tai palautus tuloverotuksessa katsotaan.

Tämän lain säännöksiä osingosta sovelletaan myös tuloverolain (1535/1992) 31 §:n 5 momentissa tarkoitettuun sijaisosinkoon sekä 2 momentissa tarkoitettuun korkoon, voitto-osuuteen ja palautukseen.

Tämän lain säännöksiä osingonsaajasta sovelletaan myös niihin, jotka saavat *tuloverolain 31 §:n 5 momentissa tarkoitettua sijaisosinkoa*, 2 momentissa tarkoitettua voitto-osuutta tai palautusta, sekä sellaiseen Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa asuvaan yhteisöön, jonka Suomessa olevaan kiinteään toimipaikkaan osinkoa tuottavat osakkeet tosiasiallisesti liittyvät. Säännöksiä sovelletaan myös tuloverolaisissa (1535/1992) tarkoitettua yhtiön osakkaaseen, jonka veronalaiseksi tuloksi yhtiön saama osinko, *tuloverolain 31 §:n 5 momentissa tarkoitettu sijaisosinko* ja 2 momentissa tarkoitettu, korko, voitto-osuus tai palautus tuloverotuksessa katsotaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Lakia sovelletaan lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen saatuaan sijaisosinkoon.

5.

Laki**verotusmenettelystä annetun lain 15 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään verotusmenettelystä 18 päivänä joulukuuta 1995 annetun lain (1558/1995) 15 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1127/1996, uusi 5 momentti, jolloin nykyinen 5 ja 6 momentit siirtyvät 6 ja 7 momentiksi seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

15 §

*Tulotietoja koskeva sivullisen yleinen
tiedonantovelvollisuus*

Arvopaperimarkkina- ja kauppakäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa tarkoitetun optioyhteisön on toimitettava verohallinnolle verotusta varten tarpeelliset tiedot selvittämistään takaisinosto- ja lainaussopimuksista, niihin perustuvista tuloverolain 31 §:n 5 momentissa tarkoitetuista sijaisosingoista sekä sijaisosinkojen maksajista ja saajista. Arvopaperinvälittäjän on annettava edellä tässä momentissa tarkoitetut tiedot asiakkaansa lukuun tekemistään takaisinosto- ja lainaussopimuksista.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .*
